

แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยทหารพรานกองทัพภาคที่ 4

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก ปิติพงศ์ พันธุ์ดี

หัวหน้ากองส่งกำลังบำรุง มณฑลทหารบกที่ 45

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2565

เอกสารวิจัยเรื่อง แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยทหารพรานกองทัพภาคที่ 4
โดย พันเอก ปิติพงศ์ พันธุ์ดี
อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอก สุเทพ ยั่งยืน

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2565 และเห็นชอบให้เป็น
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ ดี

พลตรี

ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก

(วิชาดี เอี่ยมไพจิตร)

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

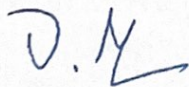
พันเอก

ประธานกรรมการ

(พิชชญาน พวงทอง)

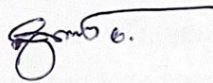
พันเอก

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา

(จिरศักดิ์ คงทน)

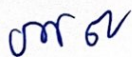
พันเอก

กรรมการ

(สุเทพ ยั่งยืน)

พันเอกหญิง

กรรมการ

(รัชนิภา ถนนอมสิน)

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย พันเอก ปิติพงศ์ พันธุ์ดี
เรื่อง แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยทหารพรานกองทัพอากาศที่ 4
วันที่ กันยายน 2565 **จำนวนคำ :** 7,672 **จำนวนหน้า :** 22
คำสำคัญ การปรับปรุงโครงสร้าง
ชั้นความลับ ไม่มีชั้นความลับ

เอกสารวิจัยเรื่อง แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยทหารพรานกองทัพอากาศที่ 4 วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาโครงสร้างหน่วยทหารพราน กองทัพอากาศที่ 4 ศึกษาประเด็นปัญหาของโครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพอากาศที่ 4 เสนอแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพอากาศที่ 4

ผลการวิจัยสรุปว่า ปัญหาของโครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพอากาศที่ 4 ทั้งการเตรียมกำลังและใช้กำลังนั้น หน่วยทหารพรานที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จะได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานในลักษณะเดียวกับหน่วยทหารหลัก ทั้งภารกิจเชิงรับ และภารกิจเชิงรุก รวมถึงต้องปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งจะแตกต่างจากหน่วยทหารพรานในพื้นที่กองทัพอากาศอื่น ๆ แต่ในขณะเดียวกัน พื้นฐานของการเตรียมกำลังซึ่งกำหนดโดย อัตราการจัดและยุทโธปกรณ์ ยังคงเป็นรูปแบบเดียวกัน ทำให้เกิดข้อจำกัดและปัญหาในหลาย ๆ ด้านทั้งโครงสร้างการจัด ความพร้อมรบในด้านต่าง ๆ ความต่อเนื่อง และความทันสมัย ซึ่งยังคงเป็นรูปแบบเดิมในลักษณะกำลังกึ่งทหารซึ่งใช้ในการอ้อมกำลังให้กับหน่วยทหารหลัก แต่ไม่เอื้อต่อภาระงานตามความรับผิดชอบจริงในปัจจุบัน แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพอากาศที่ 4 จากการวิเคราะห์ข้อมูล โครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพอากาศที่ 4 การเตรียมกำลังและการใช้กำลังของหน่วยทหารพราน ในปัจจุบัน แผนพัฒนา กองทัพบก รวมทั้งยุทธศาสตร์กองทัพบก ชี้ให้เห็นว่า การปรับปรุงโครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพอากาศที่ 4 นับเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่การจัดหน่วยทหารพราน กองทัพอากาศที่ 4 จะต้องดำเนินการให้เป็นรูปธรรมและเกิดความต่อเนื่อง โดยการนำการเตรียมกำลังและการใช้กำลังของหน่วยทหารพราน ในปัจจุบัน แผนพัฒนากองทัพบก รวมทั้งยุทธศาสตร์กองทัพบก มาเป็นแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพอากาศที่ 4 เพื่อให้การจัดหน่วยทหารพราน กองทัพอากาศที่ 4 ซึ่งเป็นกลไกสำคัญด้านความมั่นคงปฏิบัติการกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าประสงค์และผลประโยชน์แห่งชาติตามยุทธศาสตร์ชาติได้ต่อไป

ABSTRACT

AUTHOR : Colonel Pitipong Pandee
TITLE : Guidelines for improving the structure of the Rangers in the 4th Army Area.
DATE : September, 2022 **WORD COUNT** : 7,672 **PAGES** : 22
KEY TERMS : Restructuring
CLASSIFICATION : Unclassified

This research paper on Guidelines for improving the structure of paratroopers of the 4th Army Area Objectives of this research: to study the structure of the Rangers, the 4th Army Area, to study the problems of the organizational structure of the Rangers, the 4th Army Region, to propose guidelines for the improvement of the organizational structure of the Rangers, the Regional Army. 4th place.

The results of the research concluded that Problems of the organization of the Rangers, the 4th Army Area, both the preparation and use of force Ranger units operating in the southern border provinces they will be assigned to operate in the same manner as the main military unit. Both passive missions and proactive missions including having to perform other tasks as assigned which is different from the rangers in other armed forces area. But at the same time the basis of maneuvering is determined by the rate of deployment and equipment. still the same pattern causing limitations and problems in many aspects, including the organizational structure readiness for battle in various fields, continuity and modernity This remains the same as the quasi-military force used to power the main military unit. But not conducive to the actual workload of the present responsibilities. Guidelines for improving the organizational structure of rangers, the 4th Army Area based on data analysis. The structure of the paramilitary rangers, the 4th Army Area, the preparation and use of force of the paramilitary rangers at present, the Royal Thai Army Development Plan. Including the Army strategy point out that restructuring the organization of the Rangers in the 4th Army Area is important and necessary that the organization of the Rangers in the 4th Army Area must be carried out in a concrete and continuity. By leading the

preparation and use of force of the current rangers. Army Development Plan including the Army strategy it came as a guideline to improve the structure of the Ranger Units, the 4th Army Area, so that the 4th Army Ranger Units, which is an important mechanism for security, can perform their missions effectively. Effective to achieve national goals and interests according to the national strategy.

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากประธานกรรมการที่
ปรึกษาคอยให้คำแนะนำ คำปรึกษา ให้กำลังใจ ตรวจสอบแก้ไขให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้
ด้วยดี ขอกราบขอบพระคุณสำหรับความกรุณาของอาจารย์ที่สละเวลาอันมีค่า จงงานวิจัย
เสร็จสมบูรณ์

นอกจากนี้ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ตลอดจนความคิดเห็น ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็น
อย่างยิ่งสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่เสียสละ และทุ่มเทเวลาใน
การนัดหมายให้การสัมภาษณ์บรรลุผลได้ด้วยดี

ประโยชน์อันเกิดจากงานวิจัยเล่มนี้ ขอมอบแต่อาจารย์ที่ปรึกษา ครอบครัว และ
เพื่อน ๆ ผู้ที่ให้การสนับสนุนทุกท่าน ทั้งด้านการทำงาน และกำลังใจจนสามารถสำเร็จ
การศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ที่มา และความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
วิธีการศึกษา.....	3
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	4
บทที่ 2 บทวิเคราะห์.....	5
โครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4.....	5
ปัญหาของโครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4.....	8
แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4.....	14
บทที่ 3 บทอภิปราย.....	16
บทที่ 4 บทสรุป.....	21
ข้อเสนอแนะ.....	22
เอกสารอ้างอิง.....	24
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	25

บทที่ 1

บทนำ

ที่มา และความสำคัญของปัญหา

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง¹ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข” เน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เกราะ อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการ ทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล

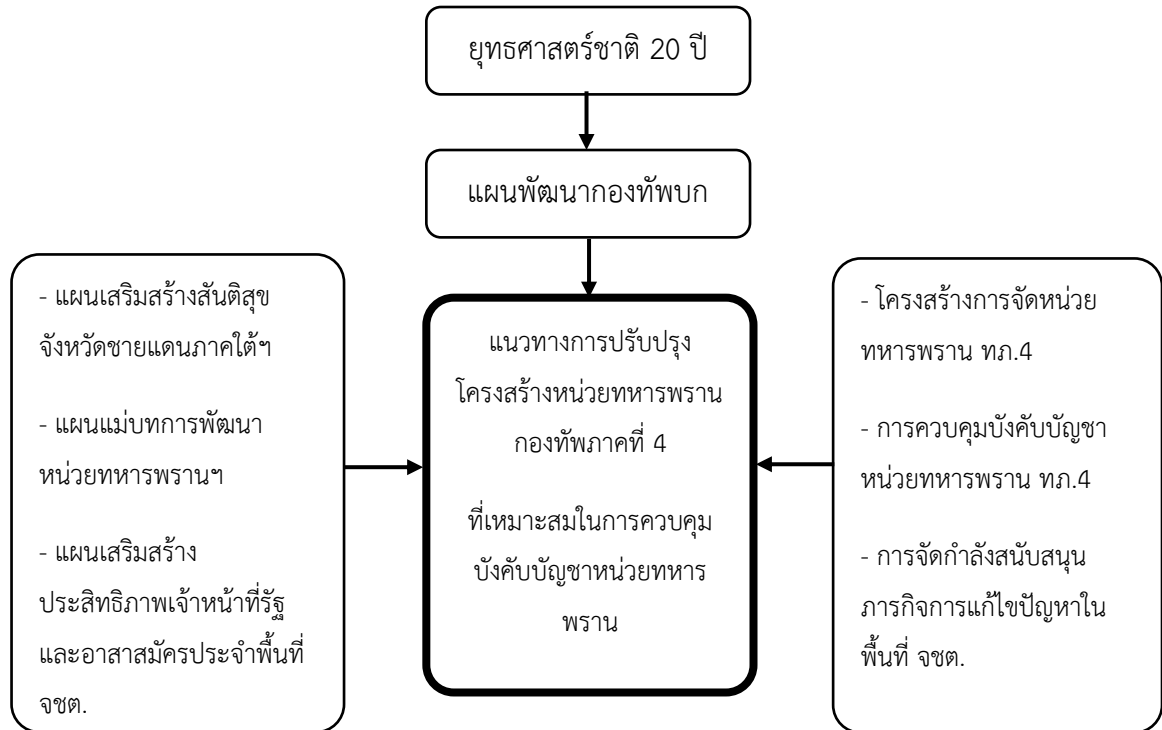
กองทัพบกถือเป็นกลไกหลักกลไกหนึ่งในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงของรัฐบาล ซึ่งได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติที่ทุกหน่วยงานจะต้องยึดถือและนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติ โดยยุทธศาสตร์กองทัพบก พ.ศ. 2560 - 2579² ได้ประเมินสภาพแวดล้อมในระยะ 20 ปี และสรุปภัยคุกคามที่ประเทศไทยอาจต้องเผชิญในระยะ 20 ปี ข้างหน้า ทั้งที่เป็นภัยคุกคามทางทหาร และภัยคุกคามรูปแบบอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ทางทหาร โดยภัยคุกคามทางทหารได้ให้ความสำคัญกับการประเมินสภาวะแวดล้อมกับประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น สำหรับภัยคุกคามรูปแบบอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ทางทหาร ได้ประเมินปัญหาสำคัญที่จะต้องเผชิญในระยะ 20 ปี³ เช่น ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ความแตกแยกทางความคิดของคนในชาติ การล่องละเมิดสถาบันพระมหากษัตริย์ อาชญากรรมข้ามชาติ การลักลอบเข้าเมืองและการค้ามนุษย์ อาชญากรรมทางไซเบอร์ ปัญหา ยาเสพติด ปัญหาสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ ภัยพิบัติธรรมชาติ การแพร่ระบาดของโรคติดต่อร้ายแรง ปัญหาเศรษฐกิจ และปัญหาสังคมผู้สูงอายุ เป็นต้น ซึ่งประเด็นการกำหนดภัยคุกคามที่ไม่ใช่ทางทหารนี้ได้นำไปสู่ การปรับปรุงภารกิจและโครงสร้างหน่วยในส่วนภูมิภาคให้รองรับต่อไป

หน่วยทหารพรานของกองทัพภาคที่ 4 เป็นกำลังทางยุทธศาสตร์ สำหรับใช้แก้ไข ปัญหาความมั่นคงภายในประเทศ⁴ เนื่องจากเป็นกำลังประจำถิ่นที่มีความคุ้นเคยกับ ประชาชนและภูมิประเทศ จึงสามารถปฏิบัติงานได้หลากหลาย ทั้งงานการข่าวและงาน มวลชน ตลอดจนสามารถปฏิบัติภารกิจทางยุทธวิธีทั้งในเชิงรุกและเชิงรับได้เช่นเดียวกับกำลัง รบหลัก โดยกำลังทหารพรานเป็นกำลังที่ใช้เกาะติดพื้นที่ได้อย่างถาวร อันจะเป็นการสร้าง ความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี ซึ่งหน่วยทหารพรานของกองทัพภาคที่ 4 ประกอบด้วย 9 กรมทหารพราน (กรม ทพ. 41 - 49) 144 กองร้อยทหารพราน และ 6 หมวดทหารพรานหญิง มีอัตรากำลังพลบรรจุ รวมทั้งสิ้น 14,004 นาย ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ร้อยละ 100 และไม่มีหน่วยปกติที่กำกับดูแลสาย งานปกติ โดยจะให้กองฝ่ายอำนวยการของกองทัพภาคที่ 4 เป็นผู้รับผิดชอบ ในแต่ละด้าน อาจส่งผลให้การจัดการกำลังพลประสบปัญหาหลายประการ เนื่องจาก กองฝ่ายอำนวยการของกองทัพภาค มีงานรับผิดชอบเป็นจำนวนมากอยู่แล้ว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำวิจัยเรื่อง “แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยทหาร พรานกองทัพภาคที่ 4” เพื่อให้หน่วยทหารพรานกองทัพภาคที่ 4 มีสายการบังคับบัญชาที่ เหมาะสมในการปฏิบัติงานทั้งสายงานปกติและสายงานสนาม ในขณะที่กองทัพปกติได้ เสริมสร้างกำลังพลทหารพรานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เพิ่มขึ้นจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องพิจารณาให้ครบทั้งระบบ เช่นเดียวกับการเสริมสร้างกำลังพลประเภทอื่น โดยเฉพาะกำลังทหารพรานในพื้นที่กองทัพภาคที่ 4 ทั้ง 9 หน่วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4
2. เพื่อศึกษาประเด็นปัญหาของโครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4
3. เพื่อเสนอแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการศึกษา

1. รูปแบบหรือแนวทางที่ใช้ในการศึกษา ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ตามแนวทางที่วิทยาลัยการทัพบกกำหนด
2. ขอบเขตการศึกษา ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี, แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง (พ.ศ.2561-2580), แผนยุทธศาสตร์กองทัพบก พ.ศ. 2560-2579, แผนพัฒนาองคทัพบก พ.ศ. 2565-2569, แผนปฏิบัติราชการ ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565) ของ กองทัพบก, แผนเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปี 2563 กอ.รมน.ภาค 4 สน., แผนแม่บทการพัฒนาหน่วยทหารพราน ปี 2560-2564 เป็นต้น
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการของทางราชการที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์จากผู้มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับโครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพบกที่ 4

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดให้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย (Analytic Induction) ด้วยการตีความจากเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และการสังเกต สัมภาษณ์ผู้ที่มีความรอบรู้ แล้วนำมาวิเคราะห์และตีความเพื่อสร้างข้อสรุป

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้ทราบถึงโครงสร้างหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4
2. ได้ทราบถึงปัญหาของโครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4
3. ได้แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

การวิจัยเรื่อง แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4 วัตถุประสงค์การวิจัย 1. เพื่อศึกษาโครงสร้างหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4 2. เพื่อศึกษาประเด็นปัญหาของโครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4 3. เพื่อเสนอแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้กรอบการคิดเชิงยุทธศาสตร์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย และนำข้อมูลที่วิเคราะห์มาสังเคราะห์เพื่ออภิปรายผล มีรายละเอียดที่สำคัญ ดังนี้

การจัดตั้งหน่วยทหารพรานของกองทัพบก มีผลสืบเนื่องมาตั้งแต่ปี 2521 จากสถานการณ์การก่อการร้ายภายในประเทศไทยได้ขยายตัวเพิ่มขึ้น และยังปรากฏแนวโน้มของการใช้กำลังตามแบบของชาติพันธมิตรกลุ่มก่อการร้ายเข้ามาช่วยเหลือทางทหารด้วยการใช้กำลัง เพื่อขยายผลของสงครามประชาชนไปสู่สงครามประชาชนชาติและสงครามประชาคมในที่สุด จากสถานการณ์ดังกล่าว ทำให้กองทัพบกจำเป็นต้องฟื้นฟูและเตรียมกำลังหลักเพื่อป้องกันประเทศจากภัยคุกคามภายนอกและเพื่อให้มีกองกำลังทหารหลัก กำลังกึ่งทหาร และกำลังประชาชนที่เป็นกองกำลังต่อสู้เบ็ดเสร็จไว้เพื่อต่อสู้กับภัยคุกคามภายใน กองทัพบกจึงได้จัดตั้งกองกำลังกึ่งทหารในลักษณะของหน่วยอาสาสมัครพิเศษทหารพรานเพื่อเสริมสร้างการต่อสู้แบบเบ็ดเสร็จ มีชื่อรหัสโครงการว่า โครงการ 513 ซึ่งทางรัฐบาลโดยคณะรัฐมนตรีในขณะนั้นมีมติให้กองทัพบกดำเนินการโครงการ 513 เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2521 ซึ่งถือเป็นวันกำเนิด กองกำลังทหารพรานในประเทศไทย

ดังนั้น กำลังทหารพราน จึงเป็นกำลังทางยุทธศาสตร์ สำหรับใช้แก้ไขปัญหาความมั่นคงภายในประเทศ เนื่องจากเป็นกำลังในท้องถิ่นที่มีความคุ้นเคยกับประชาชน และภูมิประเทศ จึงสามารถปฏิบัติงานทั้ง ด้านการข่าว และงานมวลชน ตลอดจนสามารถปฏิบัติการทางยุทธวิธีทั้งในเชิงรุก และเชิงรับได้เช่นเดียวกับกำลังรบหลัก โดยกำลังทหารพรานเป็นกำลังที่ใช้เกาะติดพื้นที่ได้อย่างถาวร อันจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้กับประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

โครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4

ยุทธศาสตร์กองทัพบก

วิสัยทัศน์กองทัพบก ตามร่างยุทธศาสตร์กองทัพบก พ.ศ. 2550 – 2579 ได้กำหนดวิสัยทัศน์กองทัพบก ปี 2579 เพื่อเป็นเป้าหมายระยะยาวเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาและการปฏิบัติการกิจของกองทัพบก ไว้คือ “เป็นกองทัพบกที่มีศักยภาพทันสมัยเป็นที่เชื่อมั่นของประชาชนและเป็นหนึ่งในกองทัพบกชั้นนำของภูมิภาค” (Capable, Modern, Reliable and One of the Leading Armies in the Region) ซึ่งได้มีการปรับปรุง ให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับยุคเวลามากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์มูลฐาน เพื่อพิทักษ์รักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ให้มีความปลอดภัยสูงสุดและได้รับการเทิดทูนอย่างสมพระเกียรติ เพื่อเตรียมกำลังกองทัพบกให้มีความพร้อมในการเผชิญกับภัยคุกคามทางทหาร เพื่อรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน และเพื่อช่วยเหลือและบรรเทาผลกระทบจากสาธารณภัยต่างๆ เพื่อดำรงและส่งเสริมเกียรติและศักดิ์ศรีของประเทศในประชาคมระหว่างประเทศ เพื่อสร้างความไว้วางใจเชื่อมั่นจากประชาชนและหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในการปฏิบัติงานของกองทัพบก

หน่วยทหารพราน ⁵ เดิมจัดตั้งในลักษณะเป็นโครงการ เรียกว่า โครงการอาสาสมัครทหารพรานจัดเป็นโครงการที่มีความสำคัญโครงการหนึ่งของกองทัพบก เหตุผลของการจัดตั้งเนื่องมาจากสถานการณ์การก่อการร้ายเป็นพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ บริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา ซึ่งทวีความรุนแรงขึ้น ฝ่ายตรงข้ามมีขีดความสามารถปฏิบัติการในทางยุทธวิธีต่อเป้าหมายที่ตั้ง พลเรือน ตำรวจ ทหารได้ทุกพื้นที่และทุกโอกาส

จากการวิเคราะห์พบว่า ประสิทธิภาพในการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ของฝ่ายเราในขณะนั้นยังมีปัญหาบางอย่างไม่ตรงกับปัจจัยพื้นฐานในการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ สิ่งที่มีความสำคัญที่สุดก็คือกำลังทหารประจำการส่วนใหญ่ได้ถูกห่มเทเข้าไปในพื้นที่และต้อง

อยู่ประจำพื้นที่ จึงเป็นปัญหาแก่กองทัพบกเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุที่กองทัพบกไม่สามารถถอนกำลังเหล่านั้นออกมาฟื้นฟู เพื่อป้องกันการรุกรานจากภายนอกได้และปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ปัญหาอันเป็นเงื่อนไขในแต่ละพื้นที่ ซึ่งบุคคลภายนอกยังไม่สามารถเข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง จึงเป็นผลกระทบต่อการปฏิบัติการทางทหารเป็นอย่างมาก

ด้วยเหตุผลดังกล่าว กองทัพบกได้พิจารณาเห็นว่า ควรมีการจัดตั้งกำลังทหารในลักษณะเป็นหน่วยอาสาสมัครพิเศษขึ้นเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว โดยนำกำลังพลจากท้องถิ่นนั้น ๆ มาแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวนี้ ดังนั้น โครงการหน่วยรบนอกแบบบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ของกองทัพบกจึงถือกำเนิดขึ้น โดยได้รับอนุมัติหลักการจากที่ประชุมผู้บัญชาการเหล่าทัพให้ดำเนินการเรียกว่า “โครงการชุดปฏิบัติการพิเศษทหารพราน ชายแดนไทย - กัมพูชา” เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2521 โครงการดังกล่าวนี้ ได้รับอนุมัติอย่างเป็นทางการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2521 และกองทัพบกถือว่าวันที่ 18 กรกฎาคมของทุกปี เป็นวันกำเนิด กองกำลังทหารพรานในประเทศไทย

ต่อมาในปี พ.ศ.2549 ได้มีการจัดตั้งหน่วยทหารพรานเพิ่มเติมอีกจำนวน 4 กรมทหารพราน และ 4 หมวดทหารพรานหญิง เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปรากฏว่าสามารถทดแทนกำลังทหารหลักซึ่งมาจากกองทัพภาคต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี หลังจากนั้น กองทัพบกได้ขออนุมัติรัฐบาล จัดตั้งหน่วยทหารพรานเพิ่มเติม เพื่อทดแทนกำลังทหารหลักอีก 5 กรมทหารพราน และ 5 หมวดทหารพรานหญิง เพื่อให้พร้อมปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะแรก มี 3 กรมทหารพราน และ 3 หมวดทหารพรานหญิง พร้อมปฏิบัติงานในเดือนตุลาคม 2554 และระยะที่ 2 มี 2 กรมทหารพราน และ 2 หมวดทหารพรานหญิง พร้อมปฏิบัติงานในเดือนเมษายน 2555 ซึ่งกำลังทหารหลักได้ถอนกำลังกลับจำนวน 7 กองพัน ดังนั้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 เป็นต้นไป กองทัพบกจึงมีกำลังทหารพรานทั้งสิ้น จำนวน 22 กรมทหารพราน (275 กองร้อย) และ 12 หมวดทหารพรานหญิง (71 หมู่) ดังนี้

กองทัพภาคที่ 1 : 4 กรมทหารพราน (35 กองร้อย) และ 2 หมวดทหารพรานหญิง (9 หมู่)

กองทัพภาคที่ 2 : 4 กรมทหารพราน (45 กองร้อย) และ 2 หมวดทหารพรานหญิง (8 หมู่)

กองทัพภาคที่ 3 : 5 กรมทหารพราน (50 กองร้อย) และ 2 หมวดทหารพรานหญิง (9 หมู่)

กองทัพภาคที่ 4 : 9 กรมทหารพราน (144 กองร้อย) และ 5 หมวดทหารพรานหญิง (45 หมู่)

ในปัจจุบัน กองทัพบก จัดกำลังทหารพราน สนับสนุนภารกิจป้องกันชายแดนในเขตรับผิดชอบของกองทัพภาคที่ 1 - 4 รวม 10 กรมทหารพราน และ 3 หมวดทหารพรานหญิง และสนับสนุนภารกิจการรักษาความมั่นคงภายในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวม 12 กรมทหารพราน และ 9 หมวดทหารพรานหญิง

การเตรียมกำลังและการใช้กำลังของหน่วยทหารพราน ในปัจจุบัน

โครงสร้างการจัด อจย. กรมทหารพราน จัดหน่วยตาม อจย.หมายเลข 20 - 21 (21 ม.ค. 25) ซึ่งตามอัตราประกอบด้วย บก.กรมทหารพราน และ 12 กองร้อยทหารพราน (เฉพาะในพื้นที่ จชต. มี 15 กองร้อย), บก.กรมทหารพราน จัดตาม อจย.หมายเลข 20- 22, กองร้อยทหารพราน จัดตาม อจย.หมายเลข 20 - 117

การจัดหน่วย ทหารพราน ตามอัตรากิจการและยุทธโศปกรณ์ดังกล่าว เพื่อให้มีความเหมาะสมกับภารกิจและขีดความสามารถของหน่วย โดยยังคงดำรงไว้ซึ่งบทบาทและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของกำลังประจำถิ่นและหน่วยจรยุทธ์ มีขีดความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการข่าวและการแจ้งเตือนในระดับยุทธศาสตร์ การทดแทนกำลังรบหลักตั้งแต่นยามปกติ ในการปฏิบัติภารกิจป้องกันประเทศ การปฏิบัติภารกิจทางทหารนอกเหนือจากสงคราม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนการสร้างสภาวะแวดล้อมที่ปลอดภัยให้กับประชาชน และหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งการฝึกการปฏิบัติการในพื้นที่ส่วนหลังในยามสงครามได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากรูปแบบการใช้กำลังของหน่วยทหารพรานในปัจจุบัน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับปรุงโครงสร้างหน่วยทหารพรานกองทัพภาคที่ 4 ภายใต้กรอบระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้หน่วยสามารถดำรงความต่อเนื่องในการปฏิบัติภารกิจตามที่ได้รับมอบหมาย

อีกทั้งยังเป็นการพัฒนากองทัพให้มีหน่วยต่อสู้เบ็ดเสร็จอย่างเช่นหน่วยทหารพราน ที่สามารถปฏิบัติได้ทั้งภารกิจทางยุทธวิธีแบบกำลังรบหลักและภารกิจงานมวลชน ตลอดจนงานส่วนพัฒนาประเทศทำให้ในอนาคตอาจมีการจัดตั้งหน่วยทหารพรานขึ้นเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนให้กับกองทัพภาคอื่น ๆ โดยเฉพาะตามแนวพื้นที่ชายแดน

ปัญหาของโครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4

จากข้อมูลของหน่วยทหารพราน ทั้งการเตรียมกำลังและใช้กำลังนั้น จะเห็นได้ว่าหน่วยทหารพรานที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จะได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานในลักษณะเดียวกับหน่วยทหารหลัก ทั้งภารกิจเชิงรับ คือ การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ และภารกิจเชิงรุก คือ การกดดัน กวาดล้าง จำกัด เสรี และทำลายความพยายามของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่รวมถึงต้องปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย เช่น การปฏิบัติงานด้านจิตวิทยา และงานมวลชน ซึ่งจะแตกต่างจากหน่วยทหารพรานในพื้นที่กองทัพภาคอื่น ๆ แต่ในขณะเดียวกัน พื้นฐานของการเตรียมกำลังซึ่งกำหนดโดยอัตราการจัดและยุทธโธปกรณ์ ยังคงเป็นรูปแบบเดียวกัน ทำให้เกิดข้อจำกัดและปัญหาในหลาย ๆ ด้านทั้งโครงสร้างการจัด ความพร้อมรบในด้านต่าง ๆ ความต่อเนื่อง และความทันสมัย ซึ่งยังคงเป็นรูปแบบเดิมในลักษณะกำลังกึ่งทหารซึ่งใช้ในการอ้อมกำลังให้กับหน่วยทหารหลัก แต่ไม่เอื้อต่อภาระงานตามความรับผิดชอบจริงในปัจจุบัน สามารถแยกเป็นรายด้านได้ ดังนี้

ด้านโครงสร้างการจัด การจัดตั้งหน่วยทหารพราน ยังไม่มีการแยกตามขีดความสามารถ และคุณลักษณะเฉพาะเพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจที่ได้รับมอบจากกองทัพ ตามนโยบายการใช้กำลังของกองทัพบกในปัจจุบัน เพื่อสามารถปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด เช่น หน่วยทหารม้า ซึ่งมีทั้งทหารม้ารถถัง ทหารม้าบรรทุกยานเกราะ ทหารม้าลาดตระเวน หรือหน่วยทหารปืนใหญ่ สามารถแยกหน่วยออกเป็น 2 ประเภท ตามคุณลักษณะหน้าที่เฉพาะ คือ หน่วยปืนใหญ่สนามและหน่วยปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยาน ดังนั้น หน่วยทหารพราน ก็ควรมีการแบ่งออกเป็นหน่วยตามหน้าที่เฉพาะ

เช่น หน่วยทหารพรานป้องกันชายแดน หรือหน่วยทหารพรานรักษาความมั่นคงภายในเป็นต้น เป็นต้น

ด้านความพร้อมรบ ขาดการเสริมสร้างการใช้กำลังพลให้สอดคล้องกับการใช้กำลังได้แก่ ด้านกำลังพล ควรมีการเสริมสร้างทั้งในเชิงปริมาณ เพื่อให้เกิดความเพียงพอต่อภาระงานที่ได้รับ และในเชิงคุณภาพ เพื่อให้มีสมรรถนะที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ, ด้านยุทธโศปกรณ์ ควรมีการกำหนดและจัดหายุทธโศปกรณ์ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปฏิบัติการ และลักษณะงานที่ปฏิบัติ เพื่อให้สามารถใช้งานได้ด้วยความสะดวกและเกิดประโยชน์สูงสุด, ด้านแผนปฏิบัติการ ต้องมีการกำหนดให้มีการปฏิบัติในลักษณะเดียวกับ แผนป้องกันประเทศ เพื่อให้เกิดความรอบคอบและครอบคลุมต่อการปฏิบัติทุกด้านในพื้นที่ ทั้งนี้ ควรกำหนดให้มีทุกระดับจนถึงรายบุคคล และด้านการฝึกศึกษา ควรกำหนดให้มีการดำเนินการที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงในพื้นที่เพื่อให้พัฒนาขีดความสามารถของกำลังพล ทั้งเป็นหน่วยและรายบุคคล

ด้านความต่อเนื่อง ยังไม่มีระบบในการจัดหากำลังทดแทนทุกประเภททั้งนายทหารสัญญาบัตรนายทหารประทวน และอาสาสมัครทหารพราน เพื่อให้สามารถรักษายอดกำลังพลได้ครบตามอัตราอนุมัติรวมถึงปรับปรุงระบบส่งกำลังบำรุงที่สอดคล้องกับโครงสร้างการจัดที่จะมีการพัฒนาต่อไป

ด้านความทันสมัย ยังขาดการพัฒนาปรับปรุงคุณลักษณะและขีดความสามารถของหน่วยทหารพราน โดยเฉพาะในส่วนของกำลังพลทหารพรานที่จะต้องได้รับการพัฒนาความรู้และขีดความสามารถให้สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อม เทคโนโลยี และระบบอาวุธยุทธโศปกรณ์ที่พัฒนาเปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการจัดหาสิ่งอุปกรณ์ต่าง ๆ ตามอัตรา ให้ได้รับอย่างเพียงพอและครบถ้วน

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่กองทัพบกจะต้องดำเนินการเสริมสร้างหน่วยทหารพรานโดยเร่งด่วน ภายใต้กรอบระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้หน่วยสามารถดำรงความต่อเนื่องในการปฏิบัติการกิจตามที่ได้รับมอบหมาย อีกทั้งยังเป็นการพัฒนากองทัพให้มีหน่วยต่อสู้เบ็ดเสร็จอย่างเช่นหน่วยทหารพราน ที่สามารถปฏิบัติได้ทั้งภารกิจทางยุทธวิธีแบบกำลัง

รบหลักและภารกิจงานมวลชน ตลอดจนงานส่วนพัฒนาประเทศทำให้ในอนาคตอาจมีการจัดตั้งหน่วยทหารพรานขึ้นเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนให้กับกองทัพภาคอื่น ๆ โดยเฉพาะตามแนวพื้นที่ชายแดน

แผนพัฒนากองทัพบก (ระยะ 5 ปี) ⁶ ฉบับปัจจุบันจึงมีความมุ่งหมายสำคัญเพื่อการจัดเตรียมกำลังกองทัพบกในเชิงการเสริมสร้างความพร้อมให้กับหน่วยในการปฏิบัติงานที่เป็นภารกิจหลักของกองทัพบก อันได้แก่การป้องกันประเทศ การพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราชอธิปไตยบูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยความมั่นคงของรัฐผลประโยชน์ของชาติและความสงบเรียบร้อยของประชาชนภายในประเทศ ด้วยการกำหนดปัจจัยหลักในการดำเนินการซึ่งประกอบด้วย ด้านโครงสร้างส่วนราชการในกองทัพบก (ประเภทและจำนวน) ด้านความพร้อมรบทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (กำลังพล, ยุทโธปกรณ์, การฝึกศึกษาและแผนการปฏิบัติ) ด้านความต่อเนื่องในการรบ และด้านความทันสมัยซึ่งจะเปรียบเสมือนยุทธศาสตร์ในการเตรียมกำลังกองทัพบกในห้วง 5 ปี ในขณะที่แผนปฏิบัติราชการของกองทัพบก (ห้วง 4 ปี) มุ่งเน้นในการกำหนดเป้าหมายในการบริหารจัดการและการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจของกองทัพบกทั้งในเรื่องการเตรียมกำลังและการปฏิบัติภารกิจในด้านต่างๆ เช่น การพิทักษ์รักษาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์, การป้องกันประเทศ, การรักษาความมั่นคงของรัฐ, การสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับต่างประเทศ ตลอดจนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชนดังนั้นการจัดทำแผนปฏิบัติราชการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมกำลังกองทัพบก จำเป็นที่จะต้องยึดถือกรอบและแนวทางในการดำเนินการตามที่ได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนากองทัพบก ดังกล่าว

ซึ่งจะนำไปสู่การจัดสรรทรัพยากร (งบประมาณ) ตามความเร่งด่วนผลผลิตและกิจกรรมของกองทัพบก ทั้งในส่วนของการดำเนินงานแยกตามกลุ่มงาน และโครงการของกองทัพบก เช่น กลุ่มงานกำลังพลและกำลังสำรอง, กลุ่มงานด้านยุทธการการฝึกและวิจัย, กลุ่มงานโครงการเสริมสร้างหน่วยและยุทโธปกรณ์, กลุ่มงานส่งกำลังและซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์, กลุ่มงานการข่าว และการพัฒนาระบบกำลังสำรอง เป็นต้น

ความมุ่งหมาย แผนพัฒนากองทัพบก ปี50 – 54 ซึ่งเป็นแผนเชิงนโยบายหรือเปรียบเสมือนยุทธศาสตร์ในการเตรียมกำลังกองทัพบก (ระยะสั้น) จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการเตรียมความพร้อมและเสริมสร้างขีดความสามารถให้กับกองทัพบก (Army Capability) เพื่อให้สอดคล้องกับปฏิบัติการกิจของกองทัพบก (Capability Based Approach) โดยการกำหนดแนวทางในการดำเนินการในด้านต่างๆประกอบด้วยด้านโครงสร้างและอัตราการจัดหน่วยด้านการเสริมสร้างความพร้อมรบด้านกำลังพลและยุทธโศปกรณ์หลัก/สำคัญ การพัฒนาขีดสมรรถนะหลักให้กับกำลังพลและหน่วย (การฝึกศึกษาและหลักนิยม) ด้านการสนับสนุนและความต่อเนื่องในการรบ (การข่าว, การส่งกำลังและซ่อมบำรุง, กิจการพลเรือน, ระบบกำลังสำรอง, ระบบสำรองสงครามและคลัง สป.) ด้านความทันสมัยและด้านการต่างประเทศ (ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและความร่วมมือด้านความมั่นคงต่างประเทศ) อันจะเป็นการดำเนินการที่ต่อเนื่องจากแผนพัฒนากองทัพบก ปี55 –59

ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยทางด้านการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ด้านความมั่นคงและข้อจำกัดทางด้านงบประมาณได้ส่งผลให้การดำเนินการตามแผนพัฒนากองทัพบก ในห้วงที่ผ่านมายังไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ทุกประการดังนั้นกองทัพบก จึงมีได้ทำการวิเคราะห์และทบทวนปัจจัยแวดล้อมในเรื่องดังกล่าวเพื่อนำมาปรับปรุงแนวทางการพัฒนากองทัพบก ฉบับนี้ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ด้านต่างๆที่คาดว่าจะมีผลต่อการปฏิบัติการกิจของกองทัพบกในห้วง 5 ปี ข้างหน้า เพื่อให้หน่วยที่เกี่ยวข้องของกองทัพบกได้นำไปใช้เป็นกรอบแนวทางการปรับปรุงระบบงานในความรับผิดชอบและพัฒนาหน่วย/เหล่าให้สอดคล้องซึ่งกันและกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกันต่อไป

การศึกษาแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยทหารพรานกองทัพภาคที่ 4 ผู้ศึกษาได้ใช้การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) จากข้อมูล และระเบียบ คำสั่งต่าง ๆ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

จุดแข็ง (Strength) มีศักยภาพในด้านกำลังพล และยุทธโศปกรณ์ ในการปฏิบัติการร่วมกับส่วนราชการอื่น ทั้งการปฏิบัติการกิจทางทหารและที่มิใช่ทางทหาร มีกำลังพล และยุทธโศปกรณ์ ที่มีขีดความสามารถในการพัฒนา และสนับสนุน ช่วยเหลือประชาชน

ชุมชนในพื้นที่ที่ประสบปัญหา มีเครื่องมือ และกำลังพล ที่สามารถใช้ในการประชาสัมพันธ์ และการปฏิบัติงานได้ มีที่ตั้งของหน่วยต่างๆ กระจายอยู่ในเกือบทุกพื้นที่ของภาคใต้ ซึ่งสามารถใช้กำลังแก้ปัญหาทันเหตุการณ์ สามารถสนองตอบการปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาล และ กองทัพบก ได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งมีกระบวนการตกลงใจที่เป็นระบบและรัดกุม มีโครงสร้างการจัดหน่วยต่างๆ อย่างสมบูรณ์ครบถ้วน และมีการแบ่งมอบหน้าที่ความรับผิดชอบตามสายการบังคับบัญชาไว้อย่างชัดเจน เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงาน ตามโครงการพระราชดำริ ทำให้เกิดความไว้วางใจและใกล้ชิดประชาชนในพื้นที่

จุดอ่อน (Weakness) เป็นองค์กรที่มีขนาดใหญ่ และซับซ้อนมีสายการบังคับบัญชาค่อนข้างยาว การดำเนินการ บางเรื่องต้องใช้เวลามาก ไม่มีระบบการจัดเก็บข้อมูลที่ทันสมัย และยังอาศัยระบบแฟ้มในการจัดเก็บข้อมูล ทำให้การรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาช้าไม่ทันเหตุการณ์ และเสียเวลากับการดำเนินงานด้านเอกสารเป็นจำนวนมาก การบริหารงบประมาณมีข้อจำกัดทำให้ไม่มีประสิทธิภาพตามที่ต้องการ ซึ่งงบประมาณส่วนใหญ่ถูกใช้ไปในด้านกำลังพล รวมทั้งมียุทธโธปกรณ์เป็นจำนวนมาก ทำให้มีค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานและการดูแลรักษายุทธโธปกรณ์ ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายประจำค่อนข้างมาก ขาดความต่อเนื่องในนโยบายของผู้บริหารระดับสูง มีการปรับเปลี่ยนนโยบายของกองทัพ บ่อยครั้งตามการเปลี่ยนแปลงตัวของผู้บังคับบัญชา รวมทั้งอาจมีการปรับเปลี่ยนแผน และแนวทางในการพัฒนาเสริมสร้างกองทัพ ตามที่กำหนดไว้เดิม (แผนระยะปานกลาง และแผนระยะยาว) การบริหารจัดการภายใน ในทุกระดับหน่วยยังต่างคนต่างทำไม่มีการบูรณาการให้เป็นการบริหาร ที่เป็นระบบส่วนใหญ่เป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้ายังขาดการบูรณาการ และยังไม่มีการนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ในการใช้แก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ

โอกาส (Opportunity) รัฐบาลและกองทัพบก มักมอบภารกิจเรื่องการรักษาผลประโยชน์ของชาติ ในพื้นที่รับผิดชอบให้กับหน่วย มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กระจายในพื้นที่รับผิดชอบ จึงเอื้อต่อการปฏิบัติงานร่วมกับประชาชน รัฐเปิดโอกาสให้มีการเปิดเผยข้อมูล และการบริหารราชการจะต้องก่อประโยชน์สุขแก่ประชาชน ทำให้เอื้อต่อการพัฒนาระบบการบริหารราชการ

อุปสรรค (Threat) ด้านโครงสร้างการจัด การจัดตั้งหน่วยทหารพราน ยังไม่มีการแยกตามขีดความสามารถ และคุณลักษณะเฉพาะเพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจที่ได้รับมอบ จากกองทัพตามนโยบายการใช้กำลังของกองทัพบกในปัจจุบัน ด้านความพร้อมรบ ขาดการ เสริมสร้างการใช้กำลังพลให้สอดคล้องกับการใช้กำลัง ได้แก่ ด้านกำลังพล ควรมีการ เสริมสร้างทั้งในเชิงปริมาณ เพื่อให้เกิดความเพียงพอต่อภาระงานที่ได้รับ และในเชิงคุณภาพ เพื่อให้มีสมรรถนะที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านยุทธโศปกรณ์ ยังขาดการกำหนดและจัดหายุทธโศปกรณ์ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปฏิบัติการ และลักษณะ งานที่ปฏิบัติ เพื่อให้สามารถใช้งานได้ด้วยความสะดวกและเกิดประโยชน์สูงสุด, ด้านแผนปฏิบัติการ ยังไม่มีการกำหนดให้มีการปฏิบัติในลักษณะเดียวกับแผนป้องกันประเทศ เพื่อให้เกิดความรอบคอบและครอบคลุมต่อการปฏิบัติทุกด้านในพื้นที่ ด้านความต่อเนื่อง ยังไม่มีระบบในการจัดหากำลังทดแทนทุกประเภท ทั้งนายทหารสัญญาบัตรนายทหาร ประทวน และอาสาสมัครทหารพราน เพื่อให้สามารถรักษายอดกำลังพลได้ครบตามอัตรา อนุมัติรวมถึงปรับปรุงระบบส่งกำลังบำรุงที่สอดคล้องกับโครงสร้างการจัดที่จะมีการพัฒนาต่อไป ด้านความทันสมัย ยังขาดการพัฒนาปรับปรุงคุณลักษณะและขีดความสามารถของหน่วย ทหารพราน โดยเฉพาะในส่วนของกำลังพลทหารพรานที่จะต้องได้รับการพัฒนาความรู้และ ขีดความสามารถให้สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อม เทคโนโลยี และระบบอาวุธยุทธโศปกรณ์ที่ พัฒนาเปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการจัดหาสิ่งอุปกรณ์ต่าง ๆ ตามอัตรา ให้ได้รับ อย่างเพียงพอและครบถ้วน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของหน่วยทหารพราน ทั้งการเตรียมกำลังและใช้กำลังนั้น จะเห็นได้ว่า หน่วยทหารพรานที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จะได้รับมอบหมาย ให้ปฏิบัติงานในลักษณะเดียวกับหน่วยทหารหลัก ทั้งภารกิจเชิงรับ คือ การรักษาความ ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ และภารกิจเชิงรุก คือ การกดดัน กวาดล้าง จำกัดเสรี และทำลายความพยายามของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่ รวมถึงต้อง ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย เช่น การปฏิบัติงานด้านจิตวิทยา และงานมวลชน ซึ่งจะแตกต่างจากหน่วยทหารพรานในพื้นที่กองทัพภาคอื่น ๆ แต่ในขณะเดียวกัน พื้นฐาน ของการเตรียมกำลังซึ่งกำหนดโดยอัตรากิจการและยุทธโศปกรณ์ ยังคงเป็นรูปแบบเดียวกัน ทำให้เกิดข้อจำกัดและปัญหาในหลาย ๆ ด้านทั้งโครงสร้างการจัด ความพร้อมรบในด้าน ต่าง ๆ ความต่อเนื่อง และความทันสมัย ซึ่งยังคงเป็นรูปแบบเดิมในลักษณะกำลังกึ่งทหาร

ซึ่งใช้ในการออมกำลังให้กับหน่วยทหารหลัก แต่ไม่เอื้อต่อภาระงานตามความรับผิดชอบจริงในปัจจุบัน

ดังนั้น การปรับปรุงโครงสร้างหน่วยทหารพรานกองทัพอากาศที่ 4 จึงมีความสำคัญต่อการปฏิบัติการกิจของกองทัพบก จากการศึกษาภารกิจและโครงสร้างการจัด ๗ ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูล โครงสร้างหน่วยทหารพรานกองทัพอากาศที่ 4 ทั้งด้านโครงสร้างการจัด ยังไม่มีการแยกตามขีดความสามารถ ด้านความพร้อมรบขาดการเสริมสร้างการใช้กำลังพลให้สอดคล้องกับการใช้กำลัง ด้านยุทธโศปกรณ์ยังขาดการกำหนดและจัดหายุทธโศปกรณ์ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปฏิบัติการ และลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านแผนปฏิบัติการ ยังไม่มีการกำหนดให้มีการปฏิบัติในลักษณะเดียวกับแผนป้องกันประเทศ เพื่อให้เกิดความรอบคอบและครอบคลุมต่อการปฏิบัติทุกด้านในพื้นที่ ด้านความต่อเนื่องยังไม่มีระบบในการจัดหากำลังทดแทนทุกประเภท ด้านความทันสมัย ยังขาดการพัฒนาปรับปรุงคุณลักษณะและขีดความสามารถของหน่วยทหารพราน จึงนำผลการศึกษาในครั้งนี้มาปรับปรุงโครงสร้างหน่วยทหารพรานกองทัพอากาศที่ 4 ให้สอดคล้อง และเหมาะสมยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี เพื่อพัฒนากองทัพบกต่อไป

แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพอากาศที่ 4

จากการศึกษานโยบาย และแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพอากาศที่ 4 ทำให้เห็นข้อจำกัดและอุปสรรคของการพัฒนาการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพอากาศที่ 4 โดยเฉพาะในด้านโครงสร้างการจัด ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบสำคัญประการแรกของกองทัพบกที่อาจส่งผลกระทบต่อการสร้างความพร้อมของการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพอากาศที่ 4 ที่จะเผชิญภัยคุกคามด้านความมั่นคงต่างๆ ทั้งภัยคุกคามทางทหาร และภัยคุกคามรูปแบบอื่นๆ ที่ไม่ใช่ทางทหารได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างกองทัพบกตามยุทธศาสตร์กองทัพบกระยะ 20 ปี ทำให้เห็นแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพอากาศที่ 4 ที่สามารถลดอุปสรรคและข้อจำกัดต่างๆ รวมทั้งทำให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงได้ อย่างเหมาะสม

การปรับปรุงโครงสร้างกองทัพบก เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะของกองทัพบก คือ ทำการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยกำลังรบเป็นกำลังรบผสมเหล่าระดับกรม จำนวน 2 ใน 3 ของหน่วยกำลังรบที่มีอยู่ภายในปี 2579 พร้อมสนับสนุนตามสัดส่วน หน่วยกำลังรบที่ไม่จัดเป็นกำลังรบผสมเหล่า ให้ปฏิบัติหน้าที่หน่วยประจำพื้นที่ให้ปรับลดอัตรากำลังพล อัตรากำลังพลที่ว่างให้บรรจุกำลังพลสำรองทดแทน พร้อมทั้งปรับปรุงระบบส่งกำลังบำรุง ให้สอดคล้องกับการใช้กำลังรบผสมเหล่า ซึ่งถือเป็นการปรับโครงสร้างหน่วยกำลังรบ ครั้งสำคัญ ให้มีขนาดหน่วยที่เหมาะสมและมีความเป็นไปได้

แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4 จากการวิเคราะห์ข้อมูล โครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4 การเตรียมกำลังและการใช้กำลังของหน่วยทหารพราน ในปัจจุบัน แผนพัฒนากองทัพบก รวมทั้งยุทธศาสตร์ กองทัพบก ซึ่งให้เห็นว่า การปรับปรุงโครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4 นับเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่การจัดหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4 จะต้องดำเนินการให้เป็นรูปธรรมและเกิดความต่อเนื่อง โดยการนำการเตรียมกำลังและการใช้กำลังของหน่วยทหารพราน ในปัจจุบัน แผนพัฒนากองทัพบก รวมทั้งยุทธศาสตร์กองทัพบก มาเป็นแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4 เพื่อให้การจัดหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4 ซึ่งเป็นกลไกสำคัญด้านความมั่นคงปฏิบัติการกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าประสงค์และผลประโยชน์แห่งชาติตามยุทธศาสตร์ชาติได้ต่อไป

บทที่ 3

บทอภิปราย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยทหารพรานกองทัพภาคที่ 4 ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้กรอบการคิดเชิงยุทธศาสตร์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย และนำข้อมูลที่วิเคราะห์มาสังเคราะห์ โดยโครงสร้างการจัดหน่วยทหารพรานกองทัพภาคที่ 4 เดิมจัดตั้งในลักษณะเป็นโครงการ เรียกว่า โครงการอาสาสมัครทหารพราน จัดเป็นโครงการที่มีความสำคัญโครงการหนึ่งของกองทัพบก เหตุผลของการจัดตั้งเนื่องมาจากสถานการณ์การก่อการร้ายเป็นพื้นฐาน จากการวิเคราะห์ พบว่า ประสิทธิภาพในการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ของฝ่ายเราในขณะนั้นยังมีปัญหาบางอย่างไม่ตรงกับปัจจัยพื้นฐานในการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ สิ่งที่มีความสำคัญที่สุดก็คือกำลังทหารประจำการส่วนใหญ่ได้ถูกทุ่มเทเข้าไปในพื้นที่และต้องอยู่ประจำพื้นที่ จึงเป็นปัญหาแก่กองทัพบกเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุที่กองทัพบกไม่สามารถถอนกำลังเหล่านั้นออกมาฟื้นฟู เพื่อป้องกันการรุกรานจากภายนอกได้และปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ปัญหาอันเป็นเงื่อนไขในแต่ละพื้นที่ซึ่งบุคคลภายนอกยังไม่สามารถเข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง จึงเป็นผลกระทบต่อการปฏิบัติการทางทหารเป็นอย่างมาก ในปัจจุบัน กองทัพบก จัดกำลังทหารพราน สนับสนุนภารกิจป้องกันชายแดนในเขตรับผิดชอบของกองทัพภาคที่ 1 - 4 รวม 10 กรมทหารพราน และ 3 หมวดทหารพรานหญิง และสนับสนุนภารกิจรักษาความมั่นคงภายในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวม 12 กรมทหารพราน และ 9 หมวดทหารพรานหญิง

การเตรียมกำลังและการใช้กำลังของหน่วยทหารพรานในปัจจุบัน ตามอัตรากำหนดและยุทธโศปกรณ์ดังกล่าว เพื่อให้มีความเหมาะสมกับภารกิจและขีดความสามารถของหน่วย โดยยังคงดำรงไว้ซึ่งบทบาทและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของกำลังประจำถิ่นและหน่วยจรยุทธ์ มีขีดความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการข่าวและการแจ้งเตือนในระดับยุทธศาสตร์ การทดแทนกำลังรบหลักตั้งแต่ยามปกติ ในการปฏิบัติการป้องกันประเทศ การปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนการสร้างสภาวะแวดล้อมที่ปลอดภัยให้กับประชาชน และหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งภารกิจปฏิบัติการในพื้นที่ส่วนหลังในยามสงครามได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากรูปแบบการใช้กำลังของหน่วยทหารพรานในปัจจุบัน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับปรุงโครงสร้างหน่วย

ทหารพรานกองทัพภาคที่ 4 ภายใต้กรอบระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้หน่วยสามารถดำรงความต่อเนื่องในการปฏิบัติภารกิจตามที่ได้รับมอบหมาย อีกทั้งยังเป็นการพัฒนากองทัพให้มีหน่วยต่อสู้เบ็ดเสร็จอย่างเช่นหน่วยทหารพรานที่สามารถปฏิบัติได้ทั้งภารกิจทางยุทธวิธีแบบกำลังรบหลักและภารกิจงานมวลชน ตลอดจนงานส่วนพัฒนาประเทศทำให้ในอนาคตอาจมีการจัดตั้งหน่วยทหารพรานขึ้นเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนให้กับกองทัพภาคอื่น ๆ โดยเฉพาะตามแนวพื้นที่ชายแดน

ปัญหาของโครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4 จากข้อมูลของหน่วยทหารพราน ทั้งการเตรียมกำลังและใช้กำลังนั้น จะเห็นได้ว่า หน่วยทหารพรานที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จะได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานในลักษณะเดียวกับหน่วยทหารหลัก ทั้งภารกิจเชิงรับ คือ การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ และภารกิจเชิงรุก คือ การกดดัน กวาดล้าง จำกัดเสรี และทำลายความพยายามของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่รวมถึงต้องปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย เช่น การปฏิบัติงานด้านจิตวิทยา และงานมวลชน ซึ่งจะแตกต่างจากหน่วยทหารพรานในพื้นที่กองทัพภาคอื่น ๆ แต่ในขณะเดียวกัน พื้นฐานของการเตรียมกำลังซึ่งกำหนดโดยอัตรากิจการและยุทธโศปกรณ์ ยังคงเป็นรูปแบบเดียวกัน ทำให้เกิดข้อจำกัดและปัญหาในหลาย ๆ ด้านทั้งโครงสร้างการจัด ความพร้อมรบในด้านต่าง ๆ ความต่อเนื่อง และความทันสมัย ซึ่งยังคงเป็นรูปแบบเดิมในลักษณะกำลังกึ่งทหารซึ่งใช้ในการอ้อมกำลังให้กับหน่วยทหารหลัก แต่ไม่เอื้อต่อภาระงานตามความรับผิดชอบจริงในปัจจุบัน

แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4 จากการวิเคราะห์ข้อมูล โครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4 การเตรียมกำลังและการใช้กำลังของหน่วยทหารพราน ในปัจจุบัน แผนพัฒนากองทัพบก รวมทั้งยุทธศาสตร์กองทัพบกชี้ให้เห็นว่า การปรับปรุงโครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4 นับเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่การจัดหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4 จะต้องดำเนินการให้เป็นรูปธรรมและเกิดความต่อเนื่อง โดยการนำการเตรียมกำลังและการใช้กำลังของหน่วยทหารพราน ในปัจจุบัน แผนพัฒนากองทัพบก รวมทั้งยุทธศาสตร์กองทัพบก มาเป็นแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4 เพื่อให้การจัดหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4 ซึ่งเป็น

กลไกสำคัญด้านความมั่นคงปฏิบัติการกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าประสงค์และผลประโยชน์แห่งชาติตามยุทธศาสตร์ชาติได้ต่อไป

แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4 ได้สอดคล้องกับงานวิจัยในอีกหลายคน ซึ่งมีดังนี้

พลตรี สวัสดิ์ ชนะจิตราสกุล⁷ เรื่อง การปรับปรุงโครงสร้างกองทัพบกให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ผลการวิจัยพบว่า กองทัพบกได้มีนโยบายปรับปรุงโครงสร้างการจัดหน่วยเพื่อให้มีโครงสร้างที่สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมและภัยความมั่นคงมีความกะทัดรัดและเหมาะสมต่อการป้องกันประเทศ และเพื่อรองรับการปฏิบัติการทางทหารที่นอกเหนือการสงครามซึ่งมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น โดยมีแผนพัฒนากองทัพบกซึ่งเป็นแผนระยะ 5 ปีและแผนแม่บทการปฏิรูปการบริหารจัดการและปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงกลาโหมซึ่งเป็นแผนระยะ 10 ปี เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินการ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากโครงสร้างกองทัพบกเป็นโครงสร้างที่ใหญ่ มีกำลังพลจำนวนมาก การปรับปรุงโครงสร้างให้กะทัดรัดในห่วงโซ่ที่ผ่านมาจึงทำได้อย่างจำกัด เนื่องจากเกิดผลกระทบด้านกำลังพล ทำให้การดำเนินตามนโยบายดังกล่าวขาดความต่อเนื่อง ไม่เกิดผลที่เป็นรูปธรรม ในเมื่อรัฐบาลตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 กำหนดให้มีการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศในทุกๆด้านให้เกิดความต่อเนื่อง และให้ส่วนราชการยึดถือเป็นแนวทาง กองทัพบกในฐานะที่เป็นกลไกหลักด้านความมั่นคงได้ให้ความสำคัญกับการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี โดยได้จัดทำยุทธศาสตร์กองทัพบกระยะ 20 ปี ในลักษณะคู่ขนานไว้รองรับ ซึ่งการจัดทำยุทธศาสตร์กองทัพบกระยะ 20 ปี ใช้กระบวนการจัดทำยุทธศาสตร์อย่างมีระบบเป็นขั้นตอน มีการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยกำลังรบเป็นกำลังรบผสมเหล่าระดับกรมให้ได้จำนวน 2 ใน 3 ของหน่วยกำลังรบที่มีอยู่ในปัจจุบัน หน่วยที่ไม่จัดเป็นกำลังรบผสมเหล่า ให้ไปปฏิบัติหน้าที่หน่วยประจำพื้นที่ในส่วนภูมิภาคซึ่งได้แก่มณฑลทหารบก และปรับปรุงภารกิจให้รับผิดชอบภัยคุกคามรูปแบบอื่นๆ ที่ไม่ใช่ทางทหาร จึงถือว่าเป็นแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างกองทัพบกให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี

พันเอกหญิง สุวภัทร ทั้งทอง⁸ เรื่อง การประเมินโครงสร้างสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จากการปรับโครงสร้าง (เมษายน 2554) ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าจากการบรรจุกำลัง

ผลลงในอัตราต่าง ๆ ตามโครงสร้างที่มีการปรับเปลี่ยนเมื่อ เมษายน 2554 ยังไม่เหมาะสม ทั้งในเรื่อง การปฏิบัติแบบรวมศูนย์ต้นทุน และการปรับกำลังผลลงในตำแหน่งต่าง ๆ ตามโครงสร้างใหม่ กำลังพลทุกคนได้รับการบรรจุลงในตำแหน่งที่มีอัตรา แต่จากการตรวจสอบทางด้านเอกสารและ สังเกตการปฏิบัติงานกำลังพลที่ได้รับการบรรจุบางคนไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามหน้าที่ ประกอบกับยังไม่มี ความเข้าใจในการปฏิบัติงานแบบรวมศูนย์ต้นทุน เนื่องจากไม่มีการชี้แจงให้ ชัดเจน อีกทั้งความรู้สึกรู้สึกของกำลังพลในเรื่องที่ต้องปรับตัวเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติไปจากเดิมทำให้เกิด ปัญหาตามมา เกิดการต่อต้าน และไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร

สุภาวรรณ นันทขว้าง⁹ เรื่อง การปรับปรุงโครงสร้างสำนักงานปลัดกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผลของการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการ ปรับปรุงโครงสร้างของสำนักงานปลัดกระทรวงฯ คือ ความสมบูรณ์ของรายละเอียดการวิเคราะห์ ภารกิจ นโยบายของผู้บริหาร ความสอดคล้องสัมพันธ์กันของอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานในสังกัด กระทรวง และเสถียรภาพทางการเมืองของประเทศไทย โดยมีข้อเสนอแนะ คือ ในการดำเนินการ ปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการควรประสานสำนักงาน ก.พ.ร. ช่วยพิจารณาคู่ขนานไปก่อนถึงขั้น การพิจารณาของคณะทำงาน และคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวงฯ เพื่อป้องกันความผิดพลาดของรายละเอียดข้อมูลและขั้นตอน และ ควรหลีกเลี่ยงการขยาย อัตรากำลังข้าราชการ โดยไม่จำเป็น เนื่องจากจะทำให้ยากต่อการผ่านการพิจารณาจากสำนักงาน ก.พ.ร.

อุไรวรรณ เตียนศรี¹⁰ เรื่อง การปรับโครงสร้างหน่วยงานภาครัฐตามนโยบายรัฐบาล ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านความพร้อมของระบบ ราชการ การบริหารราชการจะต้องมีความพร้อมและทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อหน่วยงานของรัฐ 2) ด้านกฎระเบียบ และขั้นตอนในการบริหารงาน ในการดำเนินงานของภาครัฐควรลดเล็กรายการ และยุบหน่วยงานที่ไม่จำเป็น 3) ด้านการขาดบุคลากรที่มีศักยภาพ และความเป็นมืออาชีพ ถือเป็น เรื่องสำคัญยิ่งในการทำงานของหน่วยงานภาครัฐซึ่งข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องมี ความรู้ความชำนาญ 4) ด้านภาพลักษณ์ขององค์กรและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของ ข้าราชการ ควรมีการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรม ค่านิยมและจะต้องปรับตัวในการทำงานให้มีความ รับผิดชอบต่อสาธารณะ และ 5) ด้านโครงสร้างของหน่วยงานภาครัฐซึ่งพบว่าโครงสร้างของ

หน่วยงานภาครัฐในปัจจุบันมีลักษณะที่ไม่ยืดหยุ่น ยึดติดกับกรอบตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดเป็นหลัก

บทที่ 4

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยทหารพรานกองทัพภาคที่ 4 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

โครงสร้างการจัด อจย. กรมทหารพราน จัดหน่วยตาม อจย.หมายเลข 20 - 21 (21 ม.ค. 25) ซึ่งตามอัตราประกอบด้วย บก.กรมทหารพราน และ 12 กองร้อยทหารพราน (เฉพาะในพื้นที่ จชต. มี 15 กองร้อย), บก.กรมทหารพราน จัดตาม อจย.หมายเลข 20- 22, กองร้อยทหารพราน จัดตาม อจย.หมายเลข 20 - 117 การจัดหน่วย ทหารพราน ตามอัตรากิจการและ ยุทธโธปกรณ์ดังกล่าว เพื่อให้มีความเหมาะสมกับภารกิจและขีดความสามารถของหน่วย โดยยังคง ดำรงไว้ซึ่งบทบาทและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของกำลังประจำถิ่นและหน่วยจรยุทธ์ มีขีดความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการข่าวและการแจ้งเตือนในระดับยุทธศาสตร์ การทดแทน กำลังรบหลักตั้งแต่ยามปกติ ในการปฏิบัติภารกิจป้องกันประเทศ การปฏิบัติการทางทหาร นอกเหนือจากสงคราม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนการสร้างสภาวะแวดล้อมที่ปลอดภัย ให้กับประชาชน และหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งภารกิจ การปฏิบัติการในพื้นที่ส่วนหลังในยามสงครามได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหาของโครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4 ทั้งการเตรียมกำลัง และใช้กำลังนั้น จะเห็นได้ว่า หน่วยทหารพรานที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จะได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานในลักษณะเดียวกับหน่วยทหารหลัก ทั้งภารกิจเชิงรับ คือ การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ และภารกิจเชิงรุก คือ การกดดัน กวาดล้าง จำกัดเสรี และทำลายความพยายามของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่รวมถึงต้อง ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย เช่น การปฏิบัติงานด้านจิตวิทยา และงานมวลชน ซึ่งจะ แตกต่างจากหน่วยทหารพรานในพื้นที่กองทัพภาคอื่น ๆ แต่ในขณะเดียวกัน พื้นฐานของการ เตรียมกำลังซึ่งกำหนดโดยอัตรากิจการและยุทธโธปกรณ์ ยังคงเป็นรูปแบบเดียวกัน ทำให้เกิด ข้อจำกัดและปัญหาในหลาย ๆ ด้านทั้งโครงสร้างการจัด ความพร้อมรบในด้านต่าง ๆ

ความต่อเนื่อง และความทันสมัย ซึ่งยังคงเป็นรูปแบบเดิมในลักษณะกำลังกึ่งทหารซึ่งใช้ในการ
ออมกำลังให้กับหน่วยทหารหลัก แต่ไม่เอื้อต่อภาระงานตามความรับผิดชอบจริงในปัจจุบัน

แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4 จากการ
วิเคราะห์ข้อมูล โครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4 การเตรียมกำลังและการใช้
กำลังของหน่วยทหารพราน ในปัจจุบัน แผนพัฒนากองทัพบก รวมทั้งยุทธศาสตร์กองทัพบก
ชี้ให้เห็นว่า การปรับปรุงโครงสร้างการจัดหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4 นับเป็นสิ่งสำคัญ
และจำเป็นที่การจัดหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4 จะต้องดำเนินการให้เป็นรูปธรรมและเกิด
ความต่อเนื่อง โดยการนำการเตรียมกำลังและการใช้กำลังของหน่วยทหารพราน ในปัจจุบัน
แผนพัฒนากองทัพบก รวมทั้งยุทธศาสตร์กองทัพบก มาเป็นแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการ
จัดหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4 เพื่อให้การจัดหน่วยทหารพราน กองทัพภาคที่ 4 ซึ่งเป็น
กลไกสำคัญด้านความมั่นคงปฏิบัติการกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าประสงค์และ
ผลประโยชน์แห่งชาติตามยุทธศาสตร์ชาติได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ควรสร้างวัฒนธรรมในองค์กรหรือองค์กรส่งเสริมให้ยึดถือและปฏิบัติตามนโยบาย
หรือแผนแม่บทหรือยุทธศาสตร์ของหน่วยเป็นแนวทางทางปฏิบัติหลักเพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง
ของนโยบายหรือแผน และไม่เปลี่ยนแปลงตามผู้บังคับบัญชามากจนเกินไป การปรับปรุง
โครงสร้างหน่วยกำลังรบเป็นกำลังรบผสมเหล่าระดับกรม หรือกรมผสมซึ่งถือเป็นการ
เปลี่ยนแปลงที่สำคัญ และได้กำหนดให้ดำเนินโครงการนำร่องกองทัพภาคละหนึ่งกรมผสมรวมถึง
หลักนิยม ควรเร่งรัดให้หน่วยที่เกี่ยวข้องดำเนินการ รวมทั้งให้ความรู้ความเข้าใจแก่หน่วยและ
กำลังพลให้ได้รับทราบด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาการสร้างวัฒนธรรมในองค์กรโดยยึดถือ และปฏิบัติตามนโยบาย หรือระบบ
มากกว่าตัวบุคคล เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของนโยบาย และมีผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม
โดยไม่เปลี่ยนแปลงตามผู้บังคับบัญชา โดยยอมละเว้น หรือชะลอการดำเนินการตามนโยบายที่ได้
กำหนดไว้แล้ว

เอกสารอ้างอิง

- 1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี
- 2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง (พ.ศ.2561-2580)
- 3 ยุทธศาสตร์กองทัพบก พ.ศ. 2560-2579
- 4 แผนพัฒนากองทัพบก พ.ศ. 2565-2569
- 5 สุรศักดิ์ ฉัตรกุล ณ ออยุธยา. พลตรี. แนวความคิดในการเตรียมกำลังเพื่อการใช้กำลังที่เหมาะสมของหน่วยทหารพราน ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้. [วารสารวิชาการ]. กรมกำลังพลทหารบก. 2564.
- 6 สรุปแผนพัฒนากองทัพบกพ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔.
- 7 สวัสดิ์ ชนะจิตราสกุล. พลตรี. การปรับปรุงโครงสร้างกองทัพบกให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี. [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล]. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. 2560.
- 8 สุภภัทร ทั้งทอง. พันเอกหญิง. การประเมินโครงสร้างสถาบันวิชาการป้องกันประเทศจากการปรับโครงสร้าง (เมษายน 2554). [วิทยานิพนธ์]. หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง. คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา. 2556.
- 9 สุภาวรรณ นันทขว้าง. การปรับปรุงโครงสร้างสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. [เอกสารผลงาน]. สำนักตรวจและประเมินผล. สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2560.
- 10 อุไรวรรณ เตียนศรี. การปรับโครงสร้างหน่วยงานภาครัฐตามนโยบายรัฐบาลในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0. วารสาร มจร. สังคมศาสตร์ปริทรรศน์ 127. 128 ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม - มีนาคม 2562.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ	พันเอก ปิติพงศ์ พันธุ์ดี
วัน เดือน ปีเกิด	15 กันยายน 2515
ประวัติสำเร็จการศึกษา	
พ.ศ. 2535	โรงเรียนเตรียมทหาร (นตท. รุ่นที่ 33)
พ.ศ. 2540	โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (จปร. รุ่นที่ 44)
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2540	ผู้บังคับหมวดทหารม้า กองพันทหารม้าที่ 18
พ.ศ. 2543	ผู้ช่วยนายทหารยุทธการและการฝึก กองพันทหารม้าที่ 18
พ.ศ. 2544	ผู้บังคับกองร้อยทหารม้า กองพันทหารม้าที่ 18
พ.ศ. 2547	นายทหารยุทธการและการฝึก กองพันทหารม้าที่ 13
พ.ศ. 2548	นายทหารยุทธการและการฝึก กองพันทหารม้าที่ 18
พ.ศ. 2550	ผู้ช่วยฝ่ายกำลังพล กองทัพอากาศที่ 4
พ.ศ. 2558	นายทหารฝ่ายกำลังพล กองทัพอากาศที่ 4
พ.ศ. 2559	หัวหน้ากองกำลังพล มณฑลทหารบกที่ 45

ตำแหน่งปัจจุบัน

พ.ศ. 2561 - ปัจจุบัน หัวหน้ากองส่งกำลังบำรุง มณฑลทหารบกที่ 45